

OSNOVA SPRÁVY O ČINNOSTI ZA OBDOBÍ 1. pololetí 1972

A. Základní údaje **Československá psychologická společnost**
při Československé akademii věd
Nábř. B. Engela 6, Praha 2 - Vyšehrad

/název a sídlo společnosti/

1/ Vědecká funkcionáři /předseda, místopředsedové, věd. tajemník
hospodář/

Předseda: PhDr. J. Čepelák, CSc., místopředseda: prof. Dr. Fr. Hyhlík

vědecký tajemník: doc. dr. Jaromír Janoušek, CSc.,

hospodář: doc. dr. Jaroslav Koch, CSc.,

2/ Počet členů /bez Slovenska/ 530

3/ Počet poboček: - Sídlo poboček: -

Nově založené pobočky: -

4/ Odb. skupiny - ~~skupiny~~ ^{sekce} - počet: 10 Název odb. skupin-komisi: /

Nově založené odb. skup. - ~~skupiny~~ ^{sekce} sekce pro studium chování zvířat

5/ Členství v mezinárodních organizacích: International Union of Psychological Science

B. Výsledné údaje o činnosti: Počet akcí 1/ ústředí: Počet akcí 2/ poboček:

konferencí a sjezdů: 1 účast: cca 150 účast:

seminářů a kursů: " "

přednášek: " "

exkursí: " "

jiných akcí: +/ " "

celkem 1 účast: cca 150 účast:

tiždníční činnost: a/ periodika: "Psycholog v Československu"

b/ publikace: -

všechny akce úhrnem: 1+2 1 celk. účast: 1+2: cca 150

Stručná charakteristika činnosti: /Zde poukažte ve zhuštěné zkratce, na které hlavní úkoly se společnost orientovala, v čem dosáhla uspokojivých výsledků nebo ohlas ve společenském zájmu, které podněty předseda k aplikování v praxi, popř. které jsou již realizovány; dovědte v čem společnost usilovala o pomoc naší hospodářské výstavbě, uplatňování a šíření pokrokových vědeckých metod, popř. Tuto charakteristiku napište na rubu, v. na zvl. listě.

+/Huvédějte schůze výboru

Za předsetnictvo:

e předsetnictvo

x/ Společnost založila Oblastní skupiny podle územního rozdělení ČSSR, ale aktivně pracuje nyní pouze Brno.

Odborné skupiny /sekcce/ založené při hl.výboru ČSPS č.č.:

1. S. obecné a teoretické psychologie
2. S. zdravotnické psychologie
3. S. pedagogické psychologie
4. S. psychologie práce
5. S. sociální psychologie
6. S. poradenské a školní psychologie
7. S. psychologie tělesné výchovy a sportu
8. S. vojenské psychologie
19. S. forenzní psychologie
10. S. pro studium psychologie zvířat
11. S. vývojové psychologie /v přípravě/

Činnost ČSPS-č.č. v 1. pololetí 1972:

Současný hlavní výbor ČSPS-č.č. byl zvolen na valném shromáždění ČSPS-č.č. dne 24.3.1972. Nové vedení společnosti ve snaze zajistit další činnost Společnosti po stránce ideologické i odborné se soustředilo na provedení voleb ve všech 11 odborných sekcích, tak, aby i jejich vedení odpovídalo současným požadavkům kádrové politiky.

Hlavním úkolem výboru však byla příprava dalších Psychologických Dnů, tentokrát na Palackého universitě v Olomouci. PDny jsou koncipovány jako pracovní sousědění, na němž každá z odborných sekcí vystoupí s referáty svých členů o vlastní výzkumné práci nebo informativními sděleními z odborné práce ve své aplikační oblasti a sděleními o nových poznatcích v oboru doma i v zahraničí.

Rámcový plán činnosti na r. 1973 je dán přípravou IV.sjezdu čs. psychologů v listopadu 1973. Programová koncepce sjezdu není ještě projednána. Počítá se však s mezinárodní účastí zejména ze socialistických zemí, z částí již přislíbenou. Dále počítá hl.v. ČSPS s uspořádáním dalších kursů charakteru postgraduálního školení, jejichž organizace bude svěřena jednotlivým odborným sekcím

Z letošních podniků odborných sekcí se chceme zmínit o konferenci s. psychologie práce /22.-23.5.1972 v Brně/, jež svým tématem "Aktuální otázky rozvoje národního hospodářství a úkoly psychologie práce" upoutala pozornost řady našich největších průmyslových podniků a jejich personálních a kádrových pracovníků.

ČSPS nepracuje v r.1972 na žádném zvláštním vědeckém úkolu.

Ediční činnost se omezuje na spoluvydávání "Psychológa v Československu", jehož majitelem je Slovenská psychologická společnost.

PhDr J. Čepelák, CSc., předseda ČSPS-č.č.
v z. E. Singerová, tajemnice ČSPS-č.č.

Zpráva o činnosti Československé psychologické společnosti
(české části) při ČSAV za rok 1972

Ve své činnosti v roce 1972 se ČSPS (č.č.) řídila plánem, který byl vypracován přípravným výborem a schválen Valným shromážděním ČSPS 24. března 1972. Tento plán se stal plánem činnosti nově zvoleného hlavního výboru. Nejdůležitější úkoly v něm obsažené, byly zejména: uspořádání Psychologických dnů v Olomouci v září 1972, reorganizace sekcí a přehodnocení náplně jejich činnosti se zřetelem k orientaci na nejdůležitější aktuální a perspektivní problémy psychologie, vyplývající z celospolečenských potřeb, spolupráce s kolegiem pro pedagogiku a psychologii na úrovni jednotlivých psychologických odborů, navázání spolupráce s psychologickými společnostmi socialistických zemí, zejména SSSR, projednání otázek psychologické expertizní činnosti s příslušnými úředními místy, projednání rámcových otázek studia psychologie, zejména otázek postgraduálního školení psychologů, navázání spolupráce se Socialistickou společností pro vědu, kulturu a politiku, a provedení revize členské základny.

1. Psychologické dny v Olomouci.

ČSPS uspořádala spolu s katedrou psychologie FF Palackého university v Olomouci ve dnech 7. a 8. září 1972 III. Psychologické dny. Bylo předneseno 91 referátů a sdělení za účasti 270 psychologů. Došlo tak k prvnímu pracovnímu zaměřenému setkání široké obce českých psychologů v podmínkách charakterizovaných novými úkoly a novým vedením společnosti. V úvodním referátu byly konkretizovány směrnice XIV. sjezdu KSČ na úkoly naší psychologie. Nejdůležitějšími dvěma úkoly je 1. podíl psychologie při rozvoji naší ekonomiky v podmínkách nástupu vědeckotechnické revoluce, 2. podíl psychologie na formování socialistického profilu člověka a formování socialistického životního stylu. V rámci PD se kromě plenárního zasedání konala odborná zasedání obecné i teoretické psychologie, psychologie vývojové, sociální, zdravotnické, poradenské, školní a pedagogické, forenzní, vojenské, tělesné výchovy a sportu, a sekce pro studium chování zvířat. Třetí Psychologické dny v Olomouci proběhly za početné a aktivní účasti členstva, plně se osvědčily jednak jako bilance, a zároveň jako stimul dalšího vývoje psychologického výzkumu.

nu a pomocí psychologické společenské práce.

2. Činnost odvětvových sekcí

Sekce obecné a teoretické psychologie připravila rozsáhlý program pro PD, skládající se ze tří tematických okruhů (16 referátů): experimentální výzkum kognitivních procesů, psychologie osobnosti, psychologická metodologie a koncepce výstavby psychofyziologické laboratoře.

Sekce sociální psychologie zvolila na svém plenárním zasedání 27.4.1972 nový výbor sekce, který připravil plán činnosti, orientovaný na tyto problémové okruhy: a) začleňování jedince do socialistických společenských vztahů (socializace v širokém slova smyslu), b) utváření mezilidských vztahů v socialistické společnosti (v práci, v rodině, v každodenním styku), c) kreativita společenské činnosti ve skupinách a úkolech. Schůze výboru se konaly pravidelně. V rámci III. PD uspořádala sekce samostatné zasedání s referáty o výzkumných pracích a referáty o sociálně psychologických a psycholinguistických výzkumech v NDR a SSSR (8 referátů). Dále uspořádala přednášku prof. J.E. Singera (Stony Brook) na téma "Psychologické problémy životního strasu ve velkoměstě" a spolupodílela se na přípravě a jedrání semináře řešitelů hlavního úkolu státního plánu výzkumu VIII-1-10 "Psychologické problémy soudobé civilizace a motivace lidského jednání" v Jevanech u Prahy. Sekce klade důraz na těsnější propojení vědeckovýzkumné práce s otázkami prognostiky a potřebami společenské praxe. Členové výboru se podíleli na zpracování materiálů pro vědecké kolegium pedagogiky a psychologie o stavu a úkolech vědeckých výzkumů psychiky dětí od útlého věku se zřetelem k vytváření a upevňování základních norem socialistické morálky a varianty perspektivního vývoje psychologie do r. 1990.

Sekce vývojové psychologie připravila pro III. PD v Olomouci samostatné zasedání, zaměřené na aktuální otázky výzkumu a praxe, kde byly předneseny referáty, týkající se důležitých otázek různých období životního vývoje. Zároveň členové výboru se podíleli na zajištění společenského programu PD (promítání filmů) a spolupracovali na důležitých úkolech pro vědecké kolegium pedagogiky a psychologie o stavu a úkolech vědeckých výzkumů psychiky dětí od útlého věku se zřetelem k vytváření a upevňování základních norem socialistické mo-

rálky a varianty perspektivního vývoje psychologie do r. 1990.

Sekce psychologie práce připravila v roce 1972 dvoudenní konferenci (Aktuální otázky rozvoje národního hospodářství a úkoly psychologie práce) za účasti asi 80 osob. Dále připravila samostatné zasedání v rámci PD (12 referátů), které se týkalo jednak teoretických otázek psychologie práce, jednak aktuálních problémů aplikace v praxi. Na konferenci sekce v květnu 1972 byl zvolen nový výbor, v němž jsou zastoupena všechna významná vědecká a pedagogická pracoviště a řada pracovišť praktických. K provedení analýzy publikací z oboru psychologie práce v letech 1960/72 ustavil výbor sekce komisi, která uzavře svou činnost v březnu 1973. Dále byla ustavena komise pro práci psychologa na podniku, pro psychologické vyšetřovací metody a připraveno ustavení komise pro psychologii řízení. Byl rovněž připraven program semináře na téma "Funkce a postavení podnikového psychologa", plánovaného na leden 1973.

Sekce zdravotnické psychologie připravila samostatné zasedání pro PD v Olomouci. Bylo předneseno 8 referátů a krátkých přednášek z oblasti psychodiagnostiky, psychopatologie a psychoterapie. Na organizačním zasedání byl připraven návrh kandidátů nového výboru sekce. Členové sekce se kromě toho podíleli na řadě dalších akcí - VII. celostátní seminář o psychoterapii, IV. psychofarmakologická konference v lázních v Jeseníku, vědecko-pracovní schůze Psychiatrické společnosti, výcviková soustředění v Dobronicích, Lojovicích a Kroměříži, semináře pořádané psychologickým kabinetem Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů, přednášky pro NV Socialistické společnosti pro vědu, kulturu a politiku, IV. celostátní sexuologická konference, X. mezioborová konference o experimentálním a klinickém výzkumu vyšších nervových funkcí atd.

Sekce poradenské, školní a pedagogické psychologie. Rozhodnutím hlavního výboru byly spojeny sekce poradenské a školní psychologie a sekce pedagogické psychologie. Stalo se tak proto, že sekce pedagogické psychologie byla málo aktivní. Toto rozhodnutí výboru bylo schváleno členy obou sekcí na zasedání v Olomouci jako prozatímní opatření do doby, než se vytvoří podmínky pro samostatnou práci sekce pedagogické psychologie. Sekce připravila pro PD v Olomouci samostatné zasedání, kde bylo předneseno 12 referátů z oblasti

diagnostiky, poradenství z oblasti psychologie, manželského poradenství a pedagogické psychologie. V roce 1972 se uskutečnilo sekci požadované postgraduální studium poradenských psychologů na filosofické fakultě UK, které bylo v prosinci ukončeno atestačními zkouškami. Sekce se spolupodílela na přípravě internátního odborného školení v Jovanech v červnu 1972, připraveného Pedagogicko-psychologickou poradnou v Praze. Sekce se rovněž zúčastnila konference o výchovném poradenství, uspořádané brněnskou klinikou. Předseda sekce byl členem komise ministerstva školství pro vytvoření podkladů k vydání směrnice pro činnost školského psychologického poradenského systému a výchovného poradenství.

Sekce forenzní psychologie připravila samostatné zasedání pro PD v Olomouci. Zasedání se zaměřilo na tři problémové okruhy, a to: psychologické problémy vězeňství, otázky osobnosti delinkventa v souvislosti s recidivami trestné činnosti a právním vědomím, a zkušenosti s novými diagnostickými metodami (13 referátů). Výbor sekce se scházel pravidelně. Na schůzi sekce v prosinci 1972 byl schválen nový výbor sekce.

Sekce psychologie tělesné výchovy a sportu uskutečnila v roce 1972 řadu akcí. Bylo to pět pracovních a organizačních zasedání užšího pléna sekce, jeden třídenní pracovní seminář o spolupráci psychologů s vrcholovým sportem, samostatné zasedání v rámci PD v Olomouci, které se zaměřilo zejména na metodické otázky, na osobnost sportovního trenéra, sportovce vytrvalce a střelce (8 referátů). Členové sekce se v rámci spolupráce se Slovenskou psychologickou společností zúčastnili semináře o výběru sportovních talentů na Slovensku. Podíleli se na psychologické přípravě olympijských družstev, přednášeli pro sportovní trenéry, spolupracovali s armádními sportovními družstvy a se sportovními družstvy ministerstva vnitra v rámci poradenské činnosti, a v oblasti zahraniční spolupráce se zúčastnili odborných stáží v RLR, BLR a SSSR, a činnosti sekce mezinárodní organizace psychologie sportu. Pět členů sekce obhajovalo zprávu o zakončení práce na státním výzkumném plánu "Studium osobnosti sportovce a trenéra".

Sekce vojenské psychologie připravila pro PD v Olomouci samostatné zasedání, na kterém byly předneseny referáty, týkající se výzkumu

postojú k vojenské základní službě a problému masového měření inteligence u branců.

Sekce pro studium chování zvířat byla nově založena v roce 1972. Uzavřela spolupráci se společností pro VNČ, kde je komise pro studium chování zvířat. Členové sekce mohou být členy buď ČSPS nebo VNČ. Výbor pracoval pravidelně. Pro kolegium pedagogiky a psychologie byly vypracovány podklady pro plán rozvoje psychologických věd. Byla navázána spolupráce se zoology pražské zoo a východočeské zoo, a se slovenskými zoopsychology. Sekce uspořádala čtyři samostatné semináře, zaměřené na metodologické problémy zkoumání chování zvířat a na seznamování s výzkumnými programy a vybavením jednotlivých pracovišť. Pro PD v Olomouci připravila sekce samostatné zasedání, věnované otázkám sexuálních a mateřských aktivit krysy, sociálnímu chování myši a vlivu psychomimetik na krysy. Kromě toho se aktivně podílela na konferenci o vyšších nervových funkcích v Mariánských Lázních, kde předsedkyně sekce byla zároveň zástupkyní hlavního výboru ČSPS.

3. Činnost oblastní skupiny v Brně za rok 1972.

Na půdě oblastní skupiny v Brně se ustavil nový přípravný výbor, který svolal pracovní zasedání oblastní skupiny 15. června. Na tomto zasedání kromě odborných referátů byl zvolen nový oblastní výbor, a ustaveny pracovní komise. Brněnská pobočka se spolupodílela na dvou významných psychologických konferencích. Jednou z nich byla konference k 80. narozeninám prof. dr. Chmelaře, DrSc., 8.-9.11. v Brně, druhou byla konference k 55. výročí VŘSR a k 50. výročí vzniku SSSR na téma "Úspěchy sovětské psychologie" 19. prosince 1972.

4. Činnost hlavního výboru.

Hlavní výbor se schází pravidelně, celkem sedmkrát. Kromě průběžné agendy se zaměřil ve své činnosti na plnění plánu, schváleného Valným shromážděním. Stav členstva po provedení revize členských seznamů je k dnešnímu dni 590 členů. Spolupráce se Slovenskou psychologickou společností byla průběžná, jednak ve formě kontaktů mezi předsedy, jednak na pracovní schůzce zástupců obou hlavních výborů při příležitosti brněnské konference k 80. narozeninám prof. dr. Chmelaře. Byl vyslán zástupce hlavního výboru na sjezd SPS, zástupce HV SPS se zúčastnil PD v Olomouci. Byl navázán styk s Psycho-

logickou společností SSSR, její předseda prof. Lomov byl požádán o účast na plánovaném sjezdu čs. psychologů, s tajemnicí Psychol. společnosti SSSR dr. Faraponovou byly vyměněny informace o seznamech odborných sekcí obou společností a jejich předsedech. Styk s psychologickými společnostmi dalších socialistických zemí se zatím uskutečňoval prostřednictvím vzájemné účasti členů na pořádaných akcích. Hlavní výbor počítá s plánovitým rozvinutím této spolupráce v souvislosti s přípravou sjezdu čs. psychologů.

5. Spolupráce ČSPS na přípravě prognózy vývoje psychologických věd.

ČSPS prostřednictvím svého předsedy a zástupců odborných sekcí se podílela výrazně na přípravě dlouhodobé prognózy vývoje psychologických věd do r. 1990 připravované vědeckým kolegiem pedagogiky a psychologie. O této práci bylo podrobně referováno v hlavním referátu na PD v Olomouci. Tato práce se zároveň stala východiskem k provedení přehledu specializací a aplikovaných oborů v psychologii a rozboru jejich celkové úrovně, který bude proveden v roce 1973.

6. Podíl ČSPS na uspořádání konference k počtě 80. narozenin prof. dr. Viléma Chmelaře, DrSc.

ČSPS převzala vedle dalších organizací a institucí záštitu nad slavnostní konferencí k počtě 80. narozenin prof. dr. V. Chmelaře. Předseda společnosti přednesl zdravici, řada členů ČSPS se podílela na organizační přípravě a přispěla vlastními referáty, předseda ČSPS byl členem hodnotící komise konference. Psychologická odborná veřejnost prokázala uspořádáním této konference, že v osobě prof. Chmelaře vidí svého vynikajícího představitele, badatele, pedagoga, a organizátora, jehož cíle je velmi významným přínosem pro rozvoj psychologie v naší vlasti.

Celkově ČSPS (č.č.) a její hlavní výbor splnily plán činnosti pro rok 1972 úspěšně. Pro rok 1973 se připravuje nový plán, ve kterém bude přihlédnuto ke zkušenostem z roku 1972, bude věnována pozornost úkolům, které trvají, a budou vytýčeny nové úkoly, spojené zejména s významnými celostátními akcemi v psychologických vědách.

Došlo: 8. I. 1973

Č.j.:

Počet listů:

Zahraněční odbor
sekretariátu prezidia ČSAV

Národní tř. 3

P r a h a 1 - St.M.

Praha, 8. ledna 1973.

č.j.: 14/73

Věc: Rozbor průběhu a výsledků vědeckých styků pracoviště ČSAV
v r. 1972.

Odpovídáme na dopis s. akademika B. Rosického /č.j. 32118/9
ze 14. 11. 1972/ v těch bodech, jež se týkají i vědeckých společ-
ností při ČSAV.

Úvodem upozorňujeme, že Čs. psychologická společnost-česká
část obnovila svou činnost po valném shromáždění 23. března 1972,
které zvolilo hlavní výbor společnosti schválený Vědeckým kole-
giem pedagogiky a psychologie ČSAV. Nový výbor se soustředil
na konsolidaci společnosti, novou organizaci uvnitř odborných
sekcí /11/ a uspořádání 3. Psychologických dnů na Palackého uni-
versitě v Olomouci.

Splnění úkolů této etapy považuje ČSPS za předpoklad pro
navázání spolupráce s psychologickými společnostmi v zahraničí,
zejména ve SSSR a v ostatních zemích socialistického tábora.

Vědecký tajemník ČSPS, doc. dr. J. Janoušek, CSc., jednal před-
běžně s předsedou psychologické společnosti SSSR, prof. Lomovem,
který projevil zájem o spolupráci a přislíbil účast na sjezdu
ČSPS, uvažovaném pro r. 1974.

V r. 1973 počítáme s rozvojem styků s psychologickými společ-
nostmi zemí RVHP při řešení konkrétních úkolů přípravy sjezdu
s mezinárodní účastí. Věříme, že navázání kontaktů osobní účastí
představitelů psychologické vědy zemí RVHP povede k těsnější
spolupráci.

ČSPS-č.č. tedy v r. 1972 neměla zahraniční styky ve smyslu
hledisek Vámi požadovaného rozboru v následujících odstavcích:

- I. Spolupráce se socialistickými zeměmi
- II. Styky s vědeckými institucemi v KS
- III. Styky s rozvojovými zeměmi
- IV. Styky s mezinárodními organizacemi
 - A) vládními

psychologické, jimž jejich rezort účast na mezinár.
kongresu umožnil. Takové kontakty mohou zprostředkovat informace,
nedávají však možnost realizovat plánovitou spolu

- B. Styky s organizacemi nevlád./mezinár.vědecké unie, společnosti/
ČSPS je od r.1965 /po schválení ČSAV na základě souhlasu MZV/ čle-
nem International Union of Psychological Science /IUPS/, jež je
světovou mezinárodní organizací sdružující národní psychologické
společnosti jak z kapitalistických tak socialistických a rozvojo-
vých států. Vedoucí psychologové ze SSSR, NDR a PLR jsou členy
výkonného výboru unie. ČSPS neměla dosud příležitost se práce v
IUPS účastnit aktivně. Dle stanov unie má ČSPS vzhledem k počtu
svých členů právo obeslat valná shromáždění IUPS 2 delegáty, je-
jichž uvážený výběr a osobní účast by uvedla čs. psychologii na
toto mezinárodní odborné forum, prozatím však nebyla reprezen-
tantům čs. psychologie účast umožněna.

V. Kongresy, konference, symposia, vědecká setkání

A) pořádaná pracovištěm v ČSSR s mezinárod.účastí: žádná

B) pořádaná v zahraničí

b) Mezinárodní psychologický kongres 1972

Valné shromáždění IUPS 1972

zůstaly ČSPS neobeslány, protože naší žádosti o vyslání delegátů
nebylo vyhověno.

Zahraníční styky ČSPS zůstávají vzhledem k těmto obtížím omezeny
na spíše náhodné kontakty zprostředkované pracovníky v aplikač-
ních oblastech psychologie, jimž jejich rezort účast na mezinár.
kongresu umožnil. Takové kontakty mohou zprostředkovat informace,
nedávají však možnost realizovat plánovitou spolupráci naší psy-
chologie na velmi zajímavých projektech IUPS, uskutečňovaných v
světovém měřítku společným úsilím psychologů jak z KS tak socia-
listických států a často pod záštitou a za přispění UNESCO.

PhDr. J. Čepelák, CSc., v.r.,
předseda ČSPS-Č.Č. při ČSAV

psychologie a psycho-

logických ústředí v Brně.